

Greco RC-III (2011) 2E

Tredje evalueringsrunde

Oppfølgingsrapport om Norge

”Kriminalisering (ETS 173 og 191, GPC 2)”

”Innsyn i partifinansiering”

Vedtatt av GRECO

på sitt 50. plenums møte

(Strasbourg, 28. mars – 1. april 2011)

I INNLEDNING

1. Oppfølgingsrapporten gir en vurdering av norske myndigheters tiltak for å gjennomføre de åtte rekommandasjonene i Tredje rundes evalueringsrapport om Norge (se avsnitt 2) som dekker to adskilte tema, nemlig

- **Tema I – Kriminalisering:** Paragraf 1a og 1b, 2-12, 15-17, 19 avsnitt 1 av Europarådets strafferettslige konvensjon mot korrupsjon (ETS 173), paragraf 1-6 av dens tilleggsprotokoll (ETS 191) og veiledningsprinsipp 2 (kriminalisering av korrupsjon).

- **Tema II – Innsyn i partifinansiering:** Avsnitt 8, 11, 12, 13b, 14 og 16 av Rekommandasjon Rec (2003)4 Om felles regler mot korrupsjon i finansieringen av politiske partier og valgkamper, og – mer generelt – Veiledende prinsipp 15 (finansiering av politiske partier og valgkamper).

2. Tredje rundes evalueringsrapport ble vedtatt på GRECOs 41. plenums møte (16.-19. februar 2009) og offentliggjort 5. mai 2009 etter samtykke fra Norge (Greco Eval III Rep (2008) 6E, Tema I og Tema II).

3. I overensstemmelse med GRECO's prosedyreregler leverte norske myndigheter en situasjonsrapport om tiltak for å gjennomføre rekommandasjonene. Rapporten vedrørende Tema I ble mottatt 17. februar 2011; den som gjaldt Tema II ble levert 11. oktober 2010 (med oppdateringer mottatt 24. november 2010, 21. januar og 1. februar 2011).

4. GRECO utpekte Island og Romania til å oppnevne rapportører for oppfølgingsprosedyren. Rapportørene var hr. Helgi Magnús GUNNARSSON, som representerte Island, og fr. Anca CHELARU som representerte Romania. Disse ble assistert av GRECO's sekretariat ved utarbeidelsen av denne oppfølgingsrapporten.

5. Rapporten evaluerer gjennomføringen av hver enkelt rekommandasjon i Evalueringsrapporten og gir en samlet vurdering av nivået for medlemmets oppfølging av disse rekommandasjonene. Gjennomføring av eventuelle gjenstående rekommandasjoner (som helt eller delvis ikke er iverksatt) vil bli vurdert på basis av en ny situasjonsrapport som skal overleveres myndighetene 18 måneder etter vedtakelsen av denne oppfølgingsrapporten.

II. ANALYSE

Tema I: Kriminalisering

6. Det vises til at GRECO i sin evalueringsrapport ga to rekommandasjoner til Norge vedrørende Tema I. Oppfølgingen av disse rekommandasjonene omhandles nedenfor.

Rekommandasjon i.

7. *GRECO anbefalte å vurdere innføring av en bestemmelse om "grov" eller særlig alvorlig ("aggravated") påvirkningshandling i straffeloven.*

8. Myndighetene i Norge slår fast at GRECO konkluderte med at regelen om påvirkningshandel i § 276c i den norske straffeloven var fullt ut i tråd med Straffelovskonvensjonen om korrupsjon (ETS 173), men at de likevel ble anbefalt å vurdere å innføre en regel om "grov" påvirkningshandel - særlig for å kunne åpne for bruk av spesielle etterforskningsmetoder. Norske myndigheter uttaler at denne saken har blitt vurdert i Justisdepartementet på forskjellige nivåer (politiavdelingen, lovavdelingen og på politisk nivå). To alternativer har vært diskutert: (1) innføring av en regel om grov påvirkningshandel, som nevnt i rekommandasjonen og (2) heving av maksimumsstraffen for påvirkningshandel for å åpne for muligheten til å kunne bruke særskilte etterforskningsmetoder. Det ble imidlertid konkludert med at de etterforskningsmetoder som er tilgjengelige i saker som gjelder påvirkningshandel, er adekvate og at det derfor ikke vurderes noen endring i den rettslige situasjon nå.

9. GRECO merker seg de mottatte opplysningene. En har i minnet at spesielle etterforskningsmetoder, slik som avlytting av kommunikasjon, er tilgjengelig for forbrytelser med en strafferamme på 10 års fengsel. Ettersom maksimumsstraff for påvirkningshandel er tre år, kan ikke spesielle etterforskningsmetoder benyttes i etterforskning av saker om påvirkningshandel. GRECO har merket seg at norske myndigheter holder fast ved sin tidligere holdning om at nåværende tilgjengelige midler, når det gjelder påvirkningshandel, er adekvate. Uansett, siden saken har vært gjenstand for vurdering av Justisdepartementet, konkluderer GRECO – i tråd med sin faste praksis – at rekommandasjonen er gjennomført slik som det kreves.

10. GRECO konkluderer med at rekommandasjon i er blitt gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Rekommandasjon ii.

11. *GRECO anbefalte å vurdere å iverksette passende tiltak for å sikre at saker som gjelder "grov" korrupsjon ikke blir avgjort av en jury bestående kun av lekfolk i lagmannsretten for å kunne sikre fullt samsvar med paragraf 19 i Straffeloven om korrupsjon (ETS 173).*

12. Myndighetene i Norge er klar over at det å prosedere saker om "grov" korrupsjon i lagmannsretten kan være utfordrende, men peker på at det i praksis så langt ikke har dukket opp noen problemer. Sommeren 2010 ble en sak om "grov" korrupsjon og tillitsbrudd avsluttet med en endelig avgjørelse i lagmannsretten - i tillegg til de to domfellelsene som ble oppnådd i saker om "grov" korrupsjon som evalueringsrapporten viser til. Norske myndigheter uttaler videre at argumentene som ble lagt fram i evalueringsrapporten er blitt nøye vurdert, men at det for øyeblikket ikke fins tilstrekkelig grunnlag for å gjennomføre noen konkrete tiltak i forbindelse med avgjørelsen av ankesaker om "grov" korrupsjon. Ikke desto mindre blir temaet videre vurdert i forbindelse med den pågående debatten om jurysystemet i Norge. Sommeren 2010 oppnevnte Justisdepartementet et utvalg for å vurdere jurysystemet. Utvalget har frist til 1. juni 2011 med å levere sin utredning. (Deretter vil det bli gjenstand for en offentlig høring før eventuelle forslag om endringer i det eksisterende jurysystemet blir lagt fram for Stortinget.)

13. GRECO har notert seg de fremlagte opplysningene. GRECO merker seg at en i praksis ikke har erfart noen problemer med ankesaker som gjelder "grov" korrupsjon. Følgelig forstår GRECO at det på det nåværende tidspunkt er liten grunn til å gjøre ytterligere tiltak i forbindelse med anker i saker som gjelder "grov" korrupsjon, men merker seg med tilfredshet at dette temaet fortsatt vil bli vurdert i sammenheng med den videre debatten om jurysystemet i Norge.

14. GRECO konkluderer med at rekommandasjon ii er blitt gjennomført på en tilfredsstillende måte.

Tema II: Innsyn i partifinansieringen

15. Det vises til at GRECO i sin evalueringsrapport ga Norge seks rekommandasjoner vedrørende Tema II. Hvordan disse er oppfylt drøftes nedenfor.

Rekommandasjon i.

16. *GRECO anbefalte (i) å pålegge partiorganisasjoner plikt til å offentliggjøre sine utgifter årlig, i tillegg til den nåværende offentliggjøringen av inntekter; (ii) å pålegge partiorganisasjoner plikt til å levere opplysninger om sin egenkapital og gjeld på en formålstjenlig måte, og (iii) å lage et standardisert skjema (vedlagt hensiktsmessige retningslinjer, om nødvendig) for formidling av slike opplysninger.*

17. Myndighetene i Norge minner om at de seks eller sju største partiene allerede offentliggjør sine utgifter (i tillegg til egenkapital og gjeld, og andre økonomiske opplysninger) i henhold til regnskapsloven.¹ I tillegg – blant annet i erkjennelse av at disse rapportene er vanskelige å forstå for menigmann og at det er vanskelig å identifisere individuelle bidrag i disse rapportene – rapporterer politiske partier (og organisatoriske enheter av partiet) sine inntekter dersom de har en årlig inntekt på mer enn 10 000 NOK (eksklusiv offentlig støtte)². For tiden er det om lag 630 partienheter (av et samlet antall på om lag 3 200 enheter) som oppfyller sistnevnte vilkår og derfor leverer inntektsrapport.

18. For å oppfylle kravene i de første og andre delene av rekommandasjonen har Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet laget et forslag til endring av partiloven som innebærer at partiene/partienheter som allerede innrapporterer sine inntekter, skal utarbeide fullstendige regnskaper i tråd med prinsippene i regnskapsloven. Et høringsbrev som inneholder disse endringsforslagene sammen med et utførlig forklarende høringsnotat, ble i november 2010 sendt til om lag 750-800 berørte enheter (politiske partier / partienheter, Statistisk sentralbyrå, diverse departementer, fylkesmenn, fylkesting, media og revisorer mm). Høringsfristen ble satt til 17. februar 2011. En oppsummering av disse merknadene (sammen med eventuelle endringer i lovutkastet som resultat av disse) vil bli tatt inn i lovproposisjonen om forslag til endringer i partiloven. Det forventes at proposisjonen vil bli oversendt Stortinget i siste del av 2011.

19. Når det gjelder tredje del av rekommandasjonen melder norske myndigheter at så snart endringsforslagene til partiloven er vedtatt, vil en revidert versjon av de nåværende elektroniske skjemaene for innrapportering av inntekter (med passende veiledning) bli utarbeidet av Statistisk sentralbyrå for alle partier/partienheter som må gi full oversikt over sin økonomi (inntekter, utgifter, gjeld og egenkapital med mer.)

20. GRECO setter pris på mottatt informasjon som viser at det er gjort framskritt i retning av å gjennomføre denne rekommandasjonen.

21. GRECO konkluderer med at rekommandasjon i er blitt delvis gjennomført.

Rekommandasjon ii.

22. GRECO anbefalte å gi nærmere veiledning om rapportering og verdivurdering av ikke-monetære bidrag og om begrepet "politiske avtaler" som det er rapporteringsplikt for i partiloven.

23. Myndighetene i Norge rapporterer at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet i samarbeid med Statistisk sentralbyrå har utarbeidet retningslinjer som forklarer begrepet "politiske avtaler" og hvordan ikke-monetære bidrag skal vurderes og verdisettes. Retningslinjene trådte i kraft 28. februar 2011 og er lagt ut på nettsiden som omhandler partifinansiering (www.partifinansiering.no), med henblikk på neste rapporteringsfrist for partier/partienheter som er 1. juli 2011.³

24. GRECO noterer seg opplysningene og forventer at disse retningslinjene vil bidra til bedre forståelse av hva som ansees som ikke-monetære bidrag og politiske avtaler som skal rapporteres iht partiloven.

25. GRECO konkluderer med at rekommandasjon ii er tilfredsstillende gjennomført.

Rekommandasjon iii.

26. GRECO anbefalte å vurdere å innføre rapporteringsplikt for inntekter og utgifter i forbindelse med valgkamper.

27. Myndighetene i Norge hevder at det et halvt år etter GRECO's tredje rundes evalueringsrapport ble foretatt en evaluering av det norske stortingsvalget som ble avholdt i september 2009. Dette ble gjort av Kontoret for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR)) i Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE)). En av konklusjonene i denne evalueringen er at Norge bør foreta "en gjennomgang av partiloven for å vurdere økt innsyn i valgkampinntekter og -utgifter gjennom regelmessige og uavhengige revisjonsrapporter".⁴ For å kunne gjennomføre begge rekommandasjonene (dvs fra GRECO og ODIHR) har Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet vurdert fem forskjellige alternativer. Blant disse er å innføre plikt til å rapportere alle inntekter og utgifter i perioden før valgene (og få disse regnskapoversiktene godkjent av en revisor.)⁵ Etter å ha vurdert kostnader og fordeler med det enkelte alternativ, foreslår departementet i høringsdokumentet (som nevnt under rekommandasjon 1) følgende endring i partiloven: Det innføres en særskilt plikt til å rapportere til Statistisk sentralbyrå alle pengemessige og ikke-monetære bidrag over de gjeldende terskelverdier i loven (dvs. 30,000 NOK / €3750 for den sentrale partiorganisasjonen; 20,000 NOK / €2500 på fylkesnivå og 10 000 NOK / €1250 på lokalt nivå⁶) mottatt i perioden mellom 1. januar og slutten av den siste fredagen før valgdagen.⁷

28. I tillegg rapporterer de norske myndighetene at for å forhindre omgåelse av bestemmelsene om bidrag, er det bestemt å foreslå for Stortinget at det uttrykkelig blir fastsatt i loven at bidrag mottatt av enheter som helt eller delvis kontrolleres av politiske partier eller partienheter, også må tas med i rapporteringen fra angjeldende parti/partienhet. Forslaget omfatter også partiavdelinger utenfor Norge (og gjelder uansett om bidraget er mottatt i perioden før valg eller ikke.) Videre foreslås det at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet gis myndighet til i forskrift å kunne fastsette tilleggsbestemmelser som krever at kandidater rapporterer om finansieringen av sin valgkamp.

29. GRECO merker seg at det har vært foretatt en grundig vurdering av innføring av en særskilt rapporteringsplikt i forbindelse med valgkamper, slik det ble krevd i rekommandasjonen. GRECO setter pris på at det som et resultat av denne prosessen i nær framtid trolig vil bli innført plikt til å rapportere særskilt om bidrag som er mottatt i forbindelse med valgkamper. GRECO setter også pris på utkastet til

ytterligere lovendringer for å sikre at bidrag til enheter med forbindelse til partiet/partienheten også vil måtte innrapporteres (og, om nødvendig, at kandidater også må rapportere om finansieringen av sin valgkamp).

30. GRECO konkluderer med at rekommandasjon iii er blitt tilfredsstillende gjennomført.

Rekommandasjon iv.

31. *GRECO anbefalte å etablere klare regler for å sikre nødvendige uavhengighet til revisorer som skal revidere regnskapene til politiske partier.*

32. Myndighetene i Norge viser til at revisorloven allerede inneholder visse krav som sikrer at revisor er uavhengig av enheten som revideres.⁸ For å utfylle disse kravene, spesielt hva angår politiske partier, har Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet foreslått endringer i partiloven som slår fast at et partis rapportering ikke kan revideres av samme revisor i mer enn sju år på rad.⁹ I tillegg kan ikke en revisor være medlem av partiet han eller hun reviderer.¹⁰ Som nevnt under rekommandasjonene i og iii ovenfor, er disse endringsforslagene sendt på høring.

33. GRECO merker seg de mottatte opplysningene som vil sørge for en ytterligere, mer presis regulering av revisorers uavhengighet i forhold til politiske partier dersom dette blir innarbeidet i loven som forutsatt.

34. GRECO konkluderer med at rekommandasjon iv er blitt delvis gjennomført.

Rekommandasjon v.

35. *GRECO anbefalte å sikre en passende uavhengig kontroll av politisk finansiering, inkludert valgkamper, i tråd med artikkel 14 i Rekommandasjon Rec(2003)4.*

36. På grunnlag av en vurdering av ulike modeller for kontroll av politiske partier (Statistisk sentralbyrå, Partilovnemnda, Riksrevisjonen m.fl.), melder myndighetene i Norge at en har besluttet å foreslå at mandatet til Partilovnemnda utvides. Det vises til at Partilovnemnda er et uavhengig administrativt organ som har i oppgave å tolke relevante lover og regler og fatte avgjørelser om å holde tilbake offentlig tilskudd når partier ikke har levert årsregnskapet for sine inntekter. Nemnda avgjør også ankesaker vedrørende avgjørelser i forbindelse med registrering og om fordeling av offentlige tilskudd. Partilovnemnda består for tiden av en lagrettsdommer, en representant for Statistisk sentralbyrå og "tre medlemmer med politisk erfaring". Selv om nemnda er administrativt underlagt Kongen og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, viser norske myndigheter til at verken Kongen eller departementet kan instruere nemnda i enkeltsaker eller gjøre endringer i noen av nemndas avgjørelser.

37. I ovennevnte utkast til endringer i partiloven legges det til grunn at Partilovnemnda, ved mistanke om ukorrekt innrapportering, kan kreve at vedkommende parti/partienhet legger fram alle regnskapsopplysninger. For å unngå konflikt med hensynet til uavhengighet og "handlingsfrihet" for politiske partier, og dessuten unngå unødvendig byråkrati, understreker norske myndigheter at denne bestemmelsen ikke gir nemnda generell tilgang til regnskapsopplysninger eller annen partidokumentasjon. Nemndas tilgang til informasjon vil være begrenset til enkelttilfeller der det er mistanke om misligheter. Det forutsettes at Partilovnemnda kan handle ex officio, men den kan også handle på grunnlag av mottatte opplysninger fra innbyggere eller media. I tillegg forutsetter endringsforslaget at det opprettes et Partirevisjonsutvalg under Partilovnemnda som – på anmodning fra nemnda – vil kunne kontrollere partiregnskapene om det er behov for det. Partirevisjonsutvalget vil ha

mulighet til å kreve innsyn i alle nødvendige regnskapsopplysninger og ellers bestå av revisorer og/eller revisjonsekspertes.

38. GRECO noterer seg de mottatte opplysningene. En setter pris på at det er tatt noen definitive skritt i retning av å gjennomføre denne rekommandasjonen til tross for at oppretting av et uavhengig kontrollorgan synes å være et følsomt tema i Norge. Selv om det kan være bekymringer knyttet til følgene av at de politiske medlemmene utgjør flertallet i Partilovnemnda, innser GRECO at kunnskap og praktisk erfaring i politisk arbeid kan være til fordel for nemndas virksomhet og kan skape større aksept blant partiene for en slik mekanisme. GRECO viser dessuten til norske myndigheters uttalelser i Evalueringsrapporten om at det ved sammensetning av nemnda vil bli lagt vekt på å oppnå balanse i hht den politiske venstre-sentrum-høyre-aksen. GRECO forventer at dette vil gi et godt grunnlag for at nemnda vil fungere på en upartisk måte (og at det blir en allmenn oppfatning av at den gjør dette, noe som er vesentlig for tilliten til systemet).

39. GRECO konkluderer med at rekommandasjon v er blitt delvis gjennomført.

Rekommandasjon vi.

40. *GRECO anbefalte å innføre passende (fleksible) sanksjoner for alle overtredelser av partiloven, i tillegg til eksisterende sanksjonsmuligheter.*

41. Myndighetene i Norge minner om at den eneste sanksjonsmuligheten i den nåværende partiloven er å holde tilbake statstilskudd. Det er utarbeidet et forslag til endringer i partiloven der Partilovnemndas myndighet utvides til også å gi formelle advarsler, holde tilbake deler av den statlige partistøtten (i motsetning til dagens situasjon der det bare er mulig å holde tilbake hele statsstøtten) og/eller bruke administrativ inndragning (i tilfelle av ulovlige bidrag). Partilovnemnda vil således bli i stand til å ilegge sanksjoner for alle overtredelser av regelverket for partifinansiering i partiloven. I tillegg har Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet vurdert muligheten for å innføre ytterligere strafferettslige reaksjoner som bøter eller fengsel opp til fire måneder for alvorlig eller gjentatt overtredelse av partiloven (i tillegg til strafferettslige sanksjoner for brudd på regnskapsloven begått i sammenheng med partifinansiering):

42. GRECO merker seg de mottatte opplysningene som tyder på at det er gjort framskritt i retning av å innføre mer fleksible sanksjoner for et videre spekter av overtredelser av partiloven.

43. GRECO konkluderer med at rekommandasjon vi er blitt delvis gjennomført.

III. KONKLUSJONER

44. **I lys av ovenstående konkluderer GRECO med at Norge på tilfredsstillende vis har gjennomført fire av de åtte rekommandasjonene som var med i Tredje rundes evalueringsrapport.** Når det gjelder Tema I – kriminalisering – er rekommandasjon i og ii tilfredsstillende gjennomført. Når det gjelder Tema II – Innsyn i partifinansiering, er rekommandasjonene ii og iii tilfredsstillende gjennomført, rekommandasjonene i, iv, v og vi er delvis gjennomført.

45. Når det gjelder kriminalisering anerkjenner GRECO at innføringen av en bestemmelse om "grov" påvirkningshandel er blitt vurdert, slik det ble krevd i rekommandasjon i. GRECO merker seg videre at spørsmålet om avgjørelse av saker om "grov" korrupsjon av en jury av lekfolk i ankesaker fortsatt er under vurdering. Når det gjelder innsyn i partifinansiering hilser GRECO velkommen de skritt som er tatt i retning av gjennomføring av rekommandasjonene. Dette gjelder utforming av et høringsbrev om

forslag til endringer i partiloven, inkludert et omfattende høringsnotat som redegjør nærmere for endringsforslagene (nå ute på høring). Om endringsforslagene blir vedtatt som forutsatt, vil dette gi et lovmessig grunnlag for bl.a. å kontrollere politiske partiers økonomi, i tråd med paragraf 14 i Rekommandasjon Rec(2003)4, en mer fleksibel sanksjonsordning og i tillegg opplysningskrav når det gjelder utgifter, aktiva og gjeld så vel som særskilte bidrag mottatt i valgkampsammenheng. GRECO berømmer norske myndigheter for initiativene så langt som kan gjøre det mulig å imøtekomme GRECOs rekommandasjoner på en egnet måte.

46. I lys av det som er slått fast i avsnitt 44 og 45, merker GRECO seg at Norge har klart å vise at det er på gang betydelige reformer, med potensial for å oppnå et akseptabelt nivå for oppfyllelse av de rekommandasjoner som gjenstår innen de kommende 18 månedene. GRECO oppfordrer lederen av Norges delegasjon til å levere ytterligere opplysninger vedrørende iverksetting av rekommandasjon i, iv, v og vi (Tema II – Innsyn i partifinansiering) senest innen 31. oktober 2012.

47. Til slutt oppfordrer GRECO norske myndigheter til så snart som mulig å gi klarsignal til at denne rapporten kan offentliggjøres og å oversette den til norsk samt gjøre oversettelsen offentlig.

Fotnoter:

1 Det vises til at politiske partier med et gjennomsnittlig antall på mer enn 20 ansatte (fulltids årsverk) eller egenkapital som overskrider 20 millioner norske kroner (om lag €2,5 millioner) må følge regnskapslovens krav om å levere årsregnskap, årsrapport og revisorrapport, Alle partier på Stortinget gjør dette, enten fordi ett av de ovennevnte kriteriene gjelder for dem eller på frivillig basis. (se avsnitt 40 og 73 i Tredje rundes evalueringsrapport).

2 I tillegg må disse partiene / partienhetene oppgi egne detaljer om enkeltbidrag, dersom disse overskrider 30.000 NOK (om lag €3.750) til den sentrale partiorganisasjonen, 20.000 NOK (om lag €2,500) til partienheter på fylkesnivå eller 10.000 NOK (om lag €1,250) til en lokal partienhet, fra en enkelt bidragsyter i løpet av ett år.

3 For den engelske versjonen av disse retningslinjene se (<http://www.partifinansiering.no/english/guidelines.pdf>).

4 OSCE/ODIHR, Election Assessment Mission Report of the Parliamentary Elections in Norway (2009), s.11.

5 De andre alternativene var (1) å la situasjonen være uforandret; (2) å innføre en egen forpliktelse til å rapportere om bidrag mottatt i en konkret periode før valget; (3) å innføre en forpliktelse til å rapportere om bidrag mottatt på kontinuerlig basis, uansett om det er valgår eller ikke; (4) å innføre en forpliktelse til å innrapportere bidrag mottatt på kontinuerlig basis, uansett om det er valgår eller ikke, så vel som en forpliktelse til å innrapportere alle inntekter og utgifter i en konkret periode før valget.

6 Det er videre avklart at dette gjelder uansett på hvilket nivå de relevante valgene skjer. Med andre ord vil en kommunal partiavdeling fremdeles måtte innrapportere alle bidrag over 10.000 NOK mottatt i forbindelse med stortingsvalg. Omvendt må den sentrale partiorganisasjonen innrapportere bidrag over 30.000 NOK selv om det dreier seg om kommunevalg. Opplysninger om disse bidragene vil deretter bli offentliggjort før valgdagen på den forannevnte nettsiden om partifinansiering. Som nevnt ovenfor, er ulike enheter hørt om utkastet til lovendring som forventes oversendt Stortinget i siste del av 2011.

7 Opplysninger om disse bidragene må rapporteres innen fire uker etter at de er mottatt, og om de er mottatt innen fire uker før valget, senest på slutten av siste fredag før valget.

8 F.eks. slår paragraf 4.1 i Revisjonsloven fast: "Har en revisor eller en revisors nærstående en slik tilknytning til den revisjonspliktige eller dennes ansatte eller tillitsvalgte at dette kan svekke revisors uavhengighet eller objektivitet, kan vedkommende ikke revidere den revisjonspliktiges årsregnskap. Det samme gjelder dersom det foreligger andre særlige forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisor." I tillegg fastsetter paragraf 4.4 i Revisjonsloven: "Revisor eller revisjonsselskap kan ikke delta i eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren eller revisjonsselskapet."

9 Norske myndigheter slår fast at omfanget av denne perioden er i samsvar med kravene i EUs revisjonsdirektiv.

10 For revisjonsfirmaer vil dette gjelde de personer som har fått i oppgave å revidere partiregnskapet.